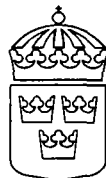

Kulturutskottets yttrande

1993/94:KrU4y

Länsstyrelsernas resurser för kulturmiljövård

1993/94
KrU4y

Till bostadsutskottet

Bostadsutskottet har den 8 februari 1994 beslutat bereda kulturutskottet tillfälle att avge yttrande över proposition 1993/94:100 bilaga 14 anslaget A 1. Länsstyrelserna m.m., såvitt avser frågor om kulturmiljövård, jämte motionerna 1993/94:Ju808 yrkande 5, Kr307 yrkande 54, Bo250 yrkande 16 och Bo302.

Utskottet

Regeringen har i budgetpropositionen anfört att ökade krav ställs på länsstyrelsernas arbete inom kulturmiljövården och föreslår under trettonde huvudtiteln (Civildepartementet) att länsstyrelserna skall tillföras 7 miljoner kronor så att varje länsstyrelse kan finansiera ytterligare en handläggare inom området (bil. 14 s. 43). Under elfte huvudtiteln (Kulturdepartementet) utvecklas skälen för resursförstärkningen som föreslås finansierad bl.a. genom en överföring av 3 miljoner kronor från kulturbudgeten till Civildepartementets huvudtitel (bil. 12 s. 9). Regeringen har med anledning av de förslag som lagts fram av Utredningen om huvudmannaskapet för Riksantikvarieämbetets arkeologiska undersökningsverksamhet, den s.k. HUR-utredningen (SOU 1992:137), redovisat att länsstyrelserna bör förstärkas på kulturmiljöområdet. I propositionen (bil. 12 s. 87) anförs bl.a. att genom att varje länsstyrelse ges möjlighet att inrätta ytterligare en tjänst på kulturmiljöområdet skapas förutsättningar för att — utöver ökade insatser inom arkeologiområdet — genomföra en fortsatt ärendedecentralisering från Riksantikvarieämbetet (RAÄ). Vidare erinras om att regeringen i 1993 års budgetproposition uttalade att länsstyrelserna på några års sikt borde överta handläggningen av ärenden om kyrkliga kulturminnen från RAÄ. Regeringen, som under förutsättning av bl.a. den här aktuella resursförstärkningen räknar med att länsstyrelserna skall kunna överta den aktuella ärendegruppen fr.o.m. budgetåret 1995/96, avser att återkomma med förslag i denna fråga. Resursförstärkningen till länsstyrelserna bör enligt regeringen ge dem möjligheter att tillgodose också andra angelägnade utvecklingsfrågor inom kulturmiljövården. I

anslutning till det sist anförda finns skäl att hänvisa till att regeringen under trettonde huvudtiteln anför att länsstyrelserna bör utarbeta program för kulturmiljöarbetet i länen tillsammans med läns museerna (bil. 14 s. 39).

Motionsvägen har krav framförts på att anslaget till länsstyrelserna skall minskas. I motion Kr307 (s) föreslås att riksdagen skall avvakta den pågående Museiutredningens förslag vad gäller läns museernas och länsstyrelsernas roll och inte nu ta ställning i frågan. I konsekvens härmed motsätter sig motionärerna en överföring av medel från Kulturdepartementet till länsstyrelserna för att öka kompetensen för upphandling av arkeologiska utgrävningar. Motionärernas förslag innebär en minskning av medlen för handläggartjänster på kulturmiljöområdet med 3 miljoner kronor i förhållande till regeringens förslag (yrkande 54). I motion Bo302 (m) yrkas att riksdagen skall avslå förslaget om förstärkning med 7 miljoner kronor. I två motioner föreslås nedskärningar av anslaget till länsstyrelserna, dock utan att resurserna till kulturmiljöområdet berörs i motionsmotiveringarna. I den ena motionen, motion Ju808 (v), föreslås en besparing på 100 miljoner kronor (yrkande 5). I motionen uttalas att besparingskravet kan vara ett steg mot effektivisering och förberedelse till länsdemokrati. I den andra motionen Bo250 (nyd) föreslås med hänvisning till det statsfinansiella läget en oförändrad medelstilldelning till länsstyrelserna (yrkande 16).

Utskottet vill nämna att utskottet i sitt betänkande 1993/94:KrU25 kommer att behandla frågor om arkeologisk verksamhet och kulturmiljövård i övrigt.

Utskottet konstaterar att länsstyrelserna successivt tillförts ökade resurser för arbetsuppgifter som rör kulturmiljövård, vilket lett till att det på varje länsstyrelse finns två handläggartjänster, en länsantikvarietjänst och en tjänst för en biträdande länsantikvarie. På de största länsstyrelserna finns därutöver ytterligare handläggaresurser. Mot bakgrund av den pågående ärendedecentraliseringen från RAÄ och med beaktande av att även andra arbetsuppgifter lagts på länsstyrelserna är det uppenbart att en resursförstärkning behövs. Som motiv för den föreslagna resursökningen åberopar regeringen bl.a. behovet av ökade resurser på arkeologiområdet med hänsyn till förslag som lagts fram av HUR-utredningen. Överväganden rörande dessa redovisas under Kulturdepartementets huvudtitel. Remissvaren på utredningen visar att förslagen ej bör genomföras. Utskottet, som kommer att ta ställning till regeringens bedömning och förslag i denna fråga i ett kommande betänkande, är mot den angivna bakgrunden inte berett att i detta sammanhang tillstyrka en så stor uppräknig av anslaget för kulturmiljövård som regeringen föreslagit. Utskottet förordar – i enlighet med förslaget i motion Kr307 – en resursökning om 4 miljoner kronor i syfte att de mest arbetstyngda länsstyrelserna skall kunna anställa ytterligare en handläggare inom kulturmiljöområdet (yrkande 54). Utskottet utgår från att medlen fördelas med beaktande av den bedömning som RAÄ gör i fråga om länsstyrelsernas personalbehov.

Utskottet vill tillägga att utskottets ställningstagande innebär att utskottet anser att eventuella besparingar av generell natur inte bör leda till en minskning av resurserna till kulturmiljöarbetet.

Stockholm den 22 februari 1994

På kulturutskottets vägnar

Åke Gustavsson

I beslutet har deltagit: Åke Gustavsson (s), Charlotte Branting (fp), Elisabeth Fleetwood (m), Hugo Hegeland (m), Maja Bäckström (s), Berit Oscarsson (s), Stina Gustavsson (c), Leo Persson (s), Rose-Marie Frebran (kds), Richard Ulfvengren (nyd), Ingegerd Sahlström (s), Carl-Johan Wilson (fp), Björn Kaaling (s), Birgitta Wistrand (m) och Elisabeth Persson (v).

Avvikande mening

Charlotte Branting (fp), Elisabeth Fleetwood (m), Hugo Hegeland (m), Stina Gustavsson (c), Rose-Marie Frebran (kds), Carl-Johan Wilson (fp) och Birgitta Wistrand (m) anser att den del av utskottets yttrande som börjar med "Utskottet konstaterar" och slutar med "länsstyrelsernas personalbehov" bort ha följande lydelse:

Utskottet vill understryka att det är angeläget att den inledda ansvarsuppdelningen mellan RAÄ och länsstyrelserna kan fortsätta och att RAÄ därmed befrias från enskilda beslutsärenden och får möjlighet att utveckla den centrala myndighetsfunktionen att leda arbetet med kulturmiljövårdens kunskapsuppbyggnad. Genom ärendedecentraliseringen från RAÄ och överförandet från RAÄ och Boverket av hanteringen av kulturstödet vid ombyggnad ställs allt större krav på länsstyrelserna. Arbetet med landskapsvårdande åtgärder har också inneburit en ökad arbetsbelastning för länsstyrelserna. I sammanhanget erinrar utskottet om att handläggningen av kyrkliga kulturminnen enligt regeringens planering skall överföras från RAÄ till länsstyrelserna fr.o.m. budgetåret 1995/96.

Enligt utskottets uppfattning är den förstärkning av anslaget till länsstyrelserna för arbetsuppgifter på kulturmiljöområdet som regeringen föreslår därför väl motiverad. Förslaget i budgetpropositionen om en förstärkning med 7 miljoner kronor av resurserna till kulturmiljöenheterna tillstyrks.

